

" per hoc videtur habere voluntatem minus firmatam ad peccatum. " dum. " Quare secundum S. Th. non est peccatum contra Spem, velle perseverare in peccato sub spe aliquando penitendi. Verum est tamen, quod difficulter hic posset excusari a peccato gravi contra charitatem erga seipsum; cum ex communis consensu DD. qui sic proponeret, magno periculo suae damnationis se expone ret.

Hinc recte aiunt Bonac. Spor. de Præc. Spei c. 4. n. 17. et Croix. l. 2. n. 126., quod qui differt penitentiam sub spe veniae, non peccat contra Spem, dum spes illa remissionis tantum concomitante se habet ad peccatum, sed non efficitur illi motivum sive ratio peccandi. Idem dicendum de eo, qui peccat sub spe veniae. Tunc autem judicandus est aliquis contra Spem peccare, quando spei facilitas de venia obtinenda fieret illi ratio, seu motivum ad peccandum influens. Secus vero dicendum, si ille peccaret ex Passione, sperando concomitante peccatum illud postea simul sibi remitti. Qui autem augeret peccata, praetextu quia Deus tam facile ignoscit decem quam quinque peccatis, peccat ex presumptione, ut Tourn. t. 3. p. 250. v. Ratio.

TRACTATUS TERTIUS.

DE PRÆCEPTO CHARITATIS.

CAPUT I.

An, quando, et quomodo obliget Præceptum Charitatis Dei?

22. Quando Deus amandus? — 23. Quando obligat præceptum Charitatis? — 24. Resolvuntur Casus.

22. — « CHARITAS Dei est amor amicitiae, quo Deo bene voluntus, et omnia bona ipsi cupimus, ob summam et infinitam ejus Divinæ Naturæ perfectionem.

« Resp. 1. Præceptum Charitatis Dei præcipit Deum super omnia amandum. Patet ex Scripturâ. Ratio est, quia finis ultimus plus est diligendus, quam omnia media, quae ad eum referuntur: non quidem intensivè (etsi enim hoc etiam deceat, non tamen est in præcepto), sed appretiativè, ita ut nullam creaturam pluris facias, quam Deum; velisque potius omnia perdere, quam Deum offendere; et sic illi male velle. S. Thom. 2. 2. quest. 27. art. 3. Azor. Sanch. Bec. 2. 2. c. 19.* (Vide dicenda Tom. V. l. 6. n. 442. v. Id clare.)*

23. — « Resp. 2. Probabile est, præceptum Charitatis Dei obligare. I. Quandò homo adeptus est sufficientem cognitionem Dei infinitè boni, à quo omnia sua bona habet, et cui omnia debet. Ratio est, quia cum teneatur Deo ex filiali amore totâ vitâ servire, id non videtur posse fieri, nisi eliciat actum amoris. * Hâc de re vide Propositionem oppositam damnatam ab Alexand. VII, Prop. 1. * Ita S. Thom. quest. 89. art. 6. Narr. Valent. etc. communiter (notat autem Con. disp. 24. d. 3. n. 50. non statim post talem notitiam peccare mortaliter, sed tantum, si differat notabiliter, v. gr. ultrâ annum) contra Paulum, qui dicit probabile esse, quod non obliget. Si scrupulus te angat, an præcepto huic satisficeris, docet Escob. ex Petro. Hurt. 2. 2. d. 172. s. 1. §. 24. quod, si positivè non meministi te omissose, tenere possis te satisfecisse. Trull. tamen l. 1. c. 5. dist. 13. n. 9. monet expedire, ut se in Confessione aliquando accuset sub dubio, si forte præceptum istud violavit, vel alia præcepta affirmativa, de quibus non certò constet, quandò obligent vel violentur. II. Quando est periculum labendi in odium Dei, nisi actum Charitatis elicias. III. Quando quis tenetur

» conteri, v. gr. moriturus, aut celebraturus, cui Confessarius
» deest. Ratio est, quia contritio includit actum Charitatis.
» IV. Si quis gravem tentationem præsertim in articulo mortis,
» putet se aliter vincere non posse. Quibus aliquid addunt arti-
» colum mortis absolutè, eò quòd tunc securissima via eligenda sit.
» Vid. Laym. l. 2. tom. 3. c. 2. Bonac. l. 3. q. 4. part. 2. Hur. 2. 2.
» Dist. 174. sect. 6. §. 17.* (Et probabilissimum est, ut Sporer
» num. 45. et March. et Tourn. tom. 5. p. 261. n. 2. cum Antoine,
» et commun.) *

24. — « 1. Mortale est, si quis omittat dilectionem Dei tunc,
» quando præceptum obligat.

« 2. Mortaliter peccat etiā, si quis amet Deum amore appre-
» priatiōne seu aestimatiōne minore, quam creaturas.

« 3. Peccat item contrà Charitatem Dei, si quis Deum non
» diligat principaliter propter sé, tanquam finem ultimum om-
» nium rerum; sed tantum propter aliud, v. gr. vitam æternam,
» vel ad evitandum infernum: Quod esse mortale docet Syloest.
» et Navar., quia scilicet Deus non diligeretur appetiatiōne super
» omnia, si aliud ab illo amaretur, ut finis principalis. Addo,
» principalis, quia (ut benē ait Tolet. l. 4. c. 9.) Deus propter
» retributionem vitæ æternæ amari potest, sed minus prin-
» cipaliter, ut scilicet vita æterna, vel alia Dei bona sint tan-
» tum causa movens, ut facilius, expeditius, et ferventius di-
» ligatur.

« 4. Mortale, et gravissimum omnium est, si quis Deum for-
» maliter oderit odio inimicitiae, seu malevolentiae (amori amicitiae
» opposito), v. gr. si optes Deum non esse, non habere scientiam,
» potentiam, etc. De his vid. Laym. Bon. ll. cc. Sanchez l. 2.
» c. 5. Reg. l. 27. »

Objectum materiale Charitatis erga Deum primarium est Deus, secundarium nos et Proximus; indirectè autem sunt omnia, quae augent divinam gloriam. Objectum verò formale est Deus, quatenus est infinita Bonitas, prout est aggregatio omnium perfectionum, sive infinita perfectio, ut ait Tourn.... Sed Gonet censem objectum formale Charitatis esse Divinæ Naturæ Bonitatem, prout est radix cunctarum perfectionum, sed virtualiter distincta à perfectionibus. Bouvin autem dicit esse quamlibet perfectionem Divinam, propter quam Deus diligit. Cæterū ex communi sensu Sapientum verus actus amoris est dicere: « Deus
» meus, quia es Bonitas infinita, sive quia es infinita Bonus, amo
» te super omnia. »

Hęc dubitatur 1. an desiderium possidendi Deum sit objectum Charitatis! Et dicimus affirmandum, quia Charitas (ut supra dictum est) tendit in Deum tanquam ultimum finem, et ideo desiderium possidendi Dei, qui est ultimus quidem noster finis, est proprius actus Charitatis, imò perfectior aliis, nam possessio Dei est Charitas consummata. Hinc perfectum Charitatis actum Apostolus emisit, cum dixit: Desiderium habens dissolvi, et esse cum Christo. Phil. 1. 23. Idque expressè docet S. Augustinus

scribens: « Charitatem voco motum animi ad fruendum Deo
» propter ipsum. » Nec obstat dicere, quòd hoc modo objectum
Charitatis idem evaderet ac objectum Spei, quod pariter est posses-
sio Dei sperati. Rectè enim respondet Habert, tom. 3. de Spe
Cap. 2. quæst. 2. dicens, quod Spes tendit in possessionem Dei uti
bonum nostrum, sed Charitas Deum possidere cupit propter ipsius
Dei gloriam; dum (ut ait S. Bernardus) « cum Homo Deum
» possidet suī obliviscitur, et eum totis viribus diligit. »

Dubitatur 2. an sit Charitatis actus, Divinam diligere Boni-
tatem, tanquam nobis convenientem, cum hic actus videatur
potius esse amoris concupiscentiae, quam amicitiae? Benè res-
pondent Juenius, Habert, et Gotis, quod si in hujusmodi actu res-
picimus nostrum proprium bonum tanquam terminum, talis actus
revera est amoris concupiscentiae, qui ad spem tantum pertinet. Si
verò respicimus bonum nostrum ut terminum gloriae Dei, dili-
gendo Divinam Bonitatem, tanquam nobis convenientem, eò quòd
ipsa nos adjuvat ad Dei voluntatem adimplendam, et conse-
quendum ultimum nostrum finem, qui est diligere Deum, et
propter quem Deus nos creavit, hic est verus actus Charitatis:
Unde S. Augustinus aiebat: « Sic amare debes, ut ipsum (Deum)
» pro mercede desiderare non desinas, qui solus te satiet. » In
Psalm. 134.

Diligere autem Deum propter beneficia, non est verus actus
Charitatis, sed gratitudinis, ut dicunt Habert et Croix lib. 2.
n. 147. Nisi, ait Habert, spectentur beneficia uti communica-
tiones Bonitatis Divinæ: tunc enim in iis amamus non utilita-
tem nostram, qui accipimus, sed Bonitatem Dei, qui commu-
nicat.

Nota hęc propos. damn. 10. ab Alex. VIII. Intentio, quā
quis detestatur malum, et prosecuitur bonum, merè ut obtineat
cælestem Gloriam, non est recta, nec Deo placens. Tunc tamen
(dicit Laym. de Charitate cap. 2.) quis in hoc peccaret, quando
actuali intentione nollet amare Deum, nisi propter spem aut
timorem.

CAPUT II.

De præceptis Charitatis erga Proximum.

« CHARITAS proximi præcipit: 1. Ordinem in eo diligendo.
» 2. Dilectionem inimicorum. 3. Eleemosynam. 4. Correctionem
» fraternal. Deinde prohibet: 1. Odium proximi. 2. Scanda-
» lum. 3. Ne injuria, bellum, aliudve grave damnum, vel ma-
» lum inferatur. De quo postremo agetur in Decalogo: de reli-
» quis hęc. »